

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

צה.

תורה אור

1. צה"ל קולך בת גלים הקשיבו לך ענה ישיעו י ל
2. דברי ימיהו בן חלקיהו מן הכהנים אשר בעצרות בארץ בנימין ירמיהו א א
3. גור ארצה יהודה משרף בני עלית פרע רבץ בארצה וכלביא מי יקמנה בראשית מט ט
4. יורד שמנון אביו אצמו המנהיג יבאו עד כרמי תמנתה והנה כפיר אריות שאנן לקראתו שופטים יד ה
5. משא ביהמות נגב בארץ צרה וצוקה לביא ליש מהם אפעה ושרף מעופף ישאו על בתי ערים חילום ועל דבשת גמלים אוצרות על עם לא יזעלה ישיעו ל ו
6. על שחל ופתן תדרך תרמס כפיר וזנון תהלים צא יג
7. לא תדבר יד בך בני שחן איוב כח כ
8. עוד היום בנב לעמוד ינפך ידו הר בת ציון גבעת ירושלים ישיעו ל ב
9. יהיה בלילה ההוא ויצא מלאך יי ויך במתנה אשר מאה שמונים וחמשה אלף וישבימו בבקר והנה כלם פגרים מתיים מלכים ב יט לה
10. וישבי בנב אשר בילידי הרפה ומשקל קינו שלש מאות משקל נחשת והוא הגור הרפה ויאמר להבות את רדו שמואל ב כא טו
11. תרחיב צעדי תחתי ולא מעוד קרקע תהלים יח לו
12. אם תשבין בין שפתים פנפי יונה נחפה בבכסוף ויאברותיה בירקרק קרין תהלים סח יד
13. וינען לו אבישי בן צרויה ויך את הפלשתי מימתו אז נשבעו אנשי דוד לו לאמר לא תצא עוד אתנו למלחמה ולא תבנה את נר ישראל שמואל ב כא יז
14. ואבא היום אל העין ואמר יי אליה אדני אברקם אם ישך נא מצליח דרכי אשר אנכי הלך עליה כראשית כד כב

לשון פרסי קריטא. ל"א כפר הוא: קמטיא. הכניעו תחת הכד של זמיס וימיז עלה למעכו: מכא ליה ארעא מוטויס. נתרככה הארץ מתחתיו ולא הזיקו. ל"א מכא נשפלת כעין גומא והיתה מגינה עליו: בארבע גרינו דמיא. בארבע סאין של מיס. ל"א בארבע כורא דמיא דד' ט נדות של מיס: איטריף קמיה.

עניו ענותו. (כמו עניה) כ' כלומר נציאות ירמיה הענתו היא שעתידה לנב על נצוכד נכר שמתסר ירושלים כידו: ארי כפיר וכו'. וזכותא אחרתימי מפורש למה נקראו לו כל השמות הללו: אי הכי דכולי קרא להלי קולך] לא מחושבנא הוא א"כ ליכא אלא תשע מסעות דהא עוד היום לאו מחושבנא ננמי הוא]. ומתוך עזרו מעברה תרמי אינו עזרו חד מעברה חד ואיכא עשר מסעות: אופו היום נפסייר מעונה של נוב. [דמפני עון] שהיה להם לישאל על שנהרגו כהני נוב קבע הקצ"ה העונש עד אותו היום ואותו יום בלבד נשתייר מזמן העונש ואילו היה נלחם בירושלים באותו היום היה כושסה והכי משמע קרא עוד היום אותו יום העמידו לנסחריז על ירושלים צעון נוב: סגא כהד יומא. והיינו י מסעות שנכע אותו היום: שדו ליה. לנסחריז: בסתרי. תחתי טפ"ט בלע"ז עד שראה ירושלים כולה: עלה וקס ומניד ברישיה. עליה עמד והיה מניד בראשו: נשדי זיה ידא האידינא. נלחם בה עתה: תפסיסו. תמה הוא להחמיל היום משום חולשא דלורחא. ל"א תמהיו נתיגעטס ודומה ליה ט (בסנחריז) איטמה למיתב: גולמו הרג. תמיכה של חומה. לשון פרסי.

1. עניו ענותו עתיד ירמיה בן חלקיה ומתנבא עלה מענתות דכתיב² דברי ירמיהו בן חלקיהו מן הכהנים אשר בענתות בארץ בנימין מי דמי התם ארי הכא ליש אמר רבי יוחנן ששה שמות יש לארי אלו הן ³ארי ⁴כפיר ⁵ליש ⁶שחל ⁷שחן אי הכי בצרו להו עברו מעברה תרמי נינהו מאי ⁸עוד היום בנוב לעמוד אמר רב הונא אותו היום נשתייר מעונה של נוב אמרי ליה כלדאי אי אולת האידינא יכלת לה ואי לא יכלת לה אורחא דבעא לסגויי בעשרה יומא סגא כהד יומא כי ממו לירושלם שדי ליה בוסתרקו עד דסליק וייתיב מעילוי שורה עד רחוייה לכולה ירושלם כי חוייה איזוטר בעיניה אמר הלא דא היא קרתא דירושלם דעלה ארגישית כל משיירתי ועלה כבשית כל מדינתא הלא היא זעירא וחלשא מכל כרכי עממיא רכבשית בתקוף ידי עלה וקם ומניד ברישיה מוביל ומייתי בידיה על טור בית מקדשא דבציון ועל עזרתא דבירושלם אמרי נישדי ביה ידא האידינא אמר להו תמהיתו⁶ למחר איתת לך כל חד וחד מיניבו⁷ גולמו הרג מיניה מיד ⁹ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשר מאה ושמונים וחמשה אלף וישבימו בבקר והנה כלם פגרים מתים אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי בת דינא במל דינא ¹⁰וישבי בנוב אשר בילידי הרפה ומשקל קינו שלש מאות משקל נחשת והוא הגור חדשה ויאמר להבות את דוד מאי וישבי בנוב אמר רב יהודה אמר רב איש שבא על עסקי נוב א"ל הקב"ה לדוד עד מתי יהיה עון זה טמון בידך על ירך נהרגה נוב עיר הכהנים ועל ירך נטרד דואג האדומי ועל ירך נהרגו שאול ושלשת בניו רצונך יכלו

היטה טורפת ומחזקת עלמה וממרטת כנפיה והומה ומלערת: קפלה ליה ארעא. כמו לא תקפוץ (דברים טו). נתקלרה הארץ והגיע מהרה לארץ פלשטיס: לערפה אימיא. דישיבי נוולה. טווה: כד חויסיא. ערפה לאצניי סברה למקטליה באותו פלך שהיה צדה ולא נגע צו: אמרה ליה. לאצניי אייתי לן ההוא פלך דנפל לפניך: ה"ג פסקיה כריש מוחה וקטלה. השליך אצניי הפלך לראשה ומתה: פסקיה לדוד לעילא. זרקו כלפי מעלה: וזך ליה. נעך תחמי חניתו בקרקע כדי שיפול עליו וימות: ונימא איהו. דוד עלמו לימא סס: אין חצוה. אין דעמו מכוונת לומר השס. והשתא ניכל דוד והשליכו השס כרחוק והלכו אצניי ודוד וחזרו להס: אמר ליה. אצניי לדוד: ומאי צעיס כה. למה בלש כאן: אמר ליה. הקצ"ה אמר לי רלונך שכלה זרעך או תמסר ביד אויבך והכי אהדרי ליה מוטב שאפול ביד אויב: אמר ליה אפיך לנוסין. הפוך תפלתך ואמור לפניו מוטב יכלה זרעך ולא תמסר ביד אויב דמה לך בלעך בניך: כר ביד קירא לצוון ואם לא תטעור. משל עזר בתפלתך להפכה: והוה קא רדף כפרייטו. והס בורחין שהיה קרוב לארץ פלשטיס: ופי טעו קוני. לאותו כפר ששמו קוני שנין א"י לארץ פלשטיס: אמרי קוס זיה. אמרו זה ליה עמוד כנגדו ואל תצרח ונגנו ולכן נקרא קוני. אינהו הו דקיא"י בשמות הכפרים ועדיין הו מפחדין ובורחין: כי מוטב בי סרי. סס מקוס: אמרו זין סרי גוינו. צממיהא: דקנבא. שהרגנו: ויכל

זרעך או תמסר ביד אויב אמר לפניו רבונו של עולם מוטב אמסר ביד אויב ולא יכלה זרעי יומא חד נפק ¹לשכור בזאי אתא שטן ואדמי ליה כמביא פתק ביה גירא ולא מטייה משכיה עד דאמטייה לארץ פלשתים כדחוייה ישבי בנוב אמר היינו האי דקטליה לגלית אחי כפתיה קמטיא אותביה ושדייה תותי בי ⁷בדייא אתעביד ליה ניסא מכא ליה ארעא מתותיה היינו דכתיב ¹¹תרחיב צעדי תחתי ולא מעדו קרסולי ההוא יומא אפניא דמעלי שבתא הוה אבישי בן צרויה הוה קא חייף רישיה בד' גרבי דמיא חזינהו כתמי דמא איכא דאמרי אתא יונה איטרין קמיה ⁶אמר ⁸כנסת ישראל ליונה אימתילא שנאמר ¹²כנפי יונה נחפה בכסף שמע מינה דוד מלכא דישאל בעצרא שרי אתא לביתיה ולא אשכחיה אמר ¹תנן אין רוכבין על סוסו ואין יושבין על כסאו ואין משתמשין בשרביטו בשעת הסכנה מאי אתא שאיל בי מדרשא אמרו ליה בשעת הסכנה שפיר דמי רכביה לפרדיה וקם ואול קפצה ליה ארעא בהדי דקא מסגי חוייה הערפה אמיה דהוות גולא כי חוייה פסקתה לפילכה שדתיה עילויה סברא למקטליה אמרה ליה עלם איתת לך פלך פתקיה בריש מוחה וקטלה כד חוייה ישבי בנוב אמר השתא הוו בי תרין וקטלין לי פתקיה לדוד לעילא ודן לי ליה לרומחיה אמר ניפול עלה ונקטל אמר אבישי שם אוקמיה לדוד בין שמיא לארעא ¹⁰ונימא ליה איהו אין חבוש מוציא עצמו מבית האסורין א"ל מאי בעית הא אמר לי קודשא בריך הוא והכי אהדרי ליה א"ל אפיך צלותיך בר בוך קירא לזיבון ואת לא תצטער א"ל אי הכי סייע בהדן היינו דכתיב ¹³ויעזור לי אבישי בן צרויה אמר רב שעזרו בתפלה אמר אבישי שם ואחתיה הוה קא רדיף בערתייהו כי מוטב קובי אמרי קוס ביה כי מוטב בי תרי אמרי בתרי גורייין קטלוה לאריא אמרי ליה זיל אשתכח לערפה אימיך בקיבורא כי אדכרו ליה שמה דאימיה כחש חיליה וקטליה היינו דכתיב ¹³אז נשבעו אנשי דוד לו לאמר לא תצא עוד אתנו למלחמה ולא תבנה את נר ישראל ת"ר שלשה קפצה להם הארץ אליעזר עבד אברהם ויעקב אבינו ואבישי בן צרויה הא דאמרן אליעזר עבד אברהם דכתיב ¹⁴ואבוא היום אל העין למימרא דההוא יומא נפק יעקב אבינו דכתיב

⁸ כי"א דאמיתו מאורחא, ³ ויבילקוט ישעיה סי' ח' אתא קמל כנפיה אחרת ועי' עוד צערוך עין גלמה'ג, ⁴ ויני צערוך עין עין שבי"א סי' יפה כתיביות, ⁵ כי"א סדייא, ⁶ וברכות נ: שבת מט. קל גיעין מה"ל, ¹ וי לעיל ככ., ⁷ וברכות ה: וי, ⁸ ויבילקוט מ"ו, ⁹ טס מדרש, ¹⁰ וישעיה י, ¹¹ ויבילקוט מ"ו, ¹² ויבילקוט מ"ו, ¹³ ויבילקוט מ"ו, ¹⁴ ויבילקוט מ"ו.

גליון הש"ס

נב' אמר בני ליונה אימתלי. עין ז"י סוף פסק ד' מיתות:

לעוי רש"י

טפ"ט [טפ"ד]. שטיח.

מוסף רש"י

ואבוא היום אל העין. היום ילאמי והיום כחתי, מכאן קפצתה לו הארץ (בראשית כד מב).